

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшада мнемотехникамен жұмыс жасау әдістері

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/173847/>**Ералхан Динара Датқабекқызы****Лауазымы: Тәрбиеші****Түркістан облысы, Қазығұрт ауданы****«Күншуақ» бөбекжай балабақшасы ЖШС**

Кіріспе: Мнемотехника — адамның есте сақтау қабілетін арттыру үшін қолданылатын әртүрлі әдістер мен құралдардың жиынтығы. Балабақшада мнемотехниканы пайдалану балалардың есте сақтау қабілетін дамытуға, жаңа ақпаратты тез меңгеруге және ұзақ мерзімде сақтауға көмектеседі. Бұл әдістер балалардың ой-өрісін кеңейтіп, шығармашылық қабілеттерін дамытуды көздейді. Балабақшада мнемотехниканы қолдану балалардың жалпы танымдық дамуында үлкен рөл атқарады.

1. Мнемотехниканың негізгі әдістері.

Мнемотехниканы қолданудың бірнеше негізгі әдістері бар, оларды балалардың жас ерекшеліктеріне және психологиялық мүмкіндіктеріне сәйкес таңдау қажет. Ең жиі қолданылатын әдістер:

а) Көрнекілік әдістер

Мнемотехниканың ең тиімді әдістерінің бірі — көрнекілік құралдарды қолдану. Балалар жасына қарай түрлі суреттер, картиналар, диаграммалар, карточкалар арқылы есте сақтау қабілетін дамыта алады. Мысалы:

- **Суреттер мен картиналар:** Картиналарды немесе иллюстрацияларды балаларға көрсету арқылы олар тек сөздерді ғана емес, сонымен қатар олардың мәнін де есте сақтайды. Мысалы, өсімдіктер, жануарлар, табиғат көріністері мен геометриялық фигуралар.

- **Карточкалар:** Сөздерді карточкаларға жазып, сол сөздерге байланысты суреттерді көрсетіп, балаларға осы суреттер мен сөздерді байланыстырып есте сақтауды ұсынуға болады.

б) Әндер мен өлеңдер

Мнемотехниканың тағы бір маңызды әдісі — әндер мен өлеңдерді пайдалану. Ән немесе өлеңді есте сақтау баланың дыбыстарды, ырғақты және мелодияны еске түсіре отырып, ақпаратты сақтауға көмектеседі. Мысалы, балаларды тақпақтармен, қысқа өлеңдермен таныстырып, оларды жаттауға ынталандыру.

- **Өлеңдер мен қысқа тақпақтар** балалардың сөздік қорын кеңейтіп, оларды дұрыс айтып, есте сақтауға мүмкіндік береді.

в) Қайталау және топтау әдісі

Балаларға ақпаратты бірнеше рет қайталау және оны белгілі бір топтарға бөлу арқылы есте сақтау қабілетін дамытуға болады. Бұл әдіс ақпаратты жүйелеуге көмектеседі және оны логикалық тұрғыдан байланыстырады.

- **Қайталау:** Балаға бір ақпаратты бірнеше рет қайталау арқылы есте сақтауды жеңілдетуге болады.
- **Топтау:** Ақпаратты белгілі бір тақырып бойынша немесе мағынасына қарай топтау арқылы балалар оны жақсырақ меңгереді.

г) Қиял мен ассоциациялар

Қиял мен ассоциация әдістері баланың шығармашылық қабілеттерін дамытуға және мәліметтерді есте сақтауға көмектеседі. Балалар белгілі бір нәрселерді есте сақтау үшін өз қиялын пайдалана алады.

- **Ассоциациялар:** Балаларға жаңа сөздерді немесе ұғымдарды есте сақтау үшін оларды таныс нәрселермен байланыстыру ұсынылады. Мысалы, егер бала жаңа сөздерді үйреніп жатса, сол сөздерге қатысты бейнелерді елестету арқылы оларды есте сақтай алады.

д) Ойындар мен жаттығулар

Мнемотехниканы ойындар арқылы үйрету — балабақшадағы балалар үшін өте тиімді әдіс. Ойындар арқылы балалар ақпаратты табиғи түрде қабылдайды және есте сақтайды.

- **Логикалық ойындар:** Мысалы, сөздер мен сандарды есте сақтау, ойындар арқылы ми қабілетін дамыту.
- **Суреттерді табу ойындары:** Балаларға бірнеше сурет көрсетіп, кейін олардан

сол суреттердің не болатынын немесе не туралы екенін сұрау арқылы балалардың есте сақтау қабілеттерін тексеруге болады.

2. Мнемотехниканың балабақшадағы артықшылықтары

3. **Есте сақтау қабілетін жақсарту:** Мнемотехника балалардың жаңа ақпаратты жылдам меңгеруіне және оны ұзақ уақыт бойы есте сақтауға көмектеседі.

4. **Ойлау қабілетін дамыту:** Мнемотехниканы пайдалану балалардың логикалық ойлауын, тілін және креативті ойлау қабілетін дамытады.

5. **Оқу процесіне қызығушылық арттыру:** Көрнекілік және ойын әдістері балалардың оқу процесіне қызығушылығын арттырады, бұл баланың білім алу мотивациясын жоғарылатады.

6. **Жадты нығайту:** Мнемотехникалық жаттығулар баланың есте сақтау және зейінін шоғырландыру қабілетін дамытады, бұл оның оқуы мен дамуында маңызды рөл атқарады.

7. Мнемотехниканың қолданылуы

Мнемотехника тек білім беру саласында ғана емес, балалардың психологиялық дамуына да әсер етеді. Осы әдістер арқылы бала ойын барысында неғұрлым есте сақтау қабілетін, қоршаған әлемді тануды үйренеді. Балалар есте сақтауды, қиялды және ойлауды дамытатын әдістерді үйренген сайын олардың тілдік дамуы мен логикалық ойлау қабілеті де жақсарады.

Қорытынды

Балабақшада мнемотехникалық әдістерді қолдану — балалардың жан-жақты дамуына, олардың интеллектісін арттыруға көмектесетін тиімді құрал. Әдістерді таңдау кезінде баланың жас ерекшеліктерін және жеке қажеттіліктерін ескеру маңызды. Бұл тәсілдер балаларға жаңа білім мен дағдыларды меңгеруге оңай мүмкіндік береді, олардың қызығушылығын арттырады және оқуға деген ынтасын күшейтеді.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. **Ж.А.Қараев «Деңгейлеп саралап оқыту»**
2. **Бодрова И.В. «Мнемотехника для детей»**
3. **Горохова О.В. «Мнемотехника для детей»**

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.